
PROGRAMY PRE MLÁDEŽ NA ROKY 2014 – 2020

SPRIEVODCA PRE ŽIADATEĽOV¹

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Mladá generácia obyvateľov Slovenskej republiky do 30 rokov veku predstavuje podstatnú časť obyvateľstva SR (37,4 %)². Táto skupina má špecifické potreby, ktoré je potrebné brať do úvahy v procese prípravy mladých ľudí na život a pracovnú dráhu. PROGRAMY PRE MLÁDEŽ vznikli na základe potreby štruktúrovanej a systematickej podpory takých aktivít mládeže, ktoré prispievajú k získavaniu kompetencií potrebných pre plnohodnotný spoločenský a pracovný život.

VÝCHODISKÁ

Vyhlasovateľom PROGRAMOV PRE MLÁDEŽ (ďalej len „programy“) je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej „ministerstvo“ alebo „MŠVVaŠ SR“). Zabezpečujú sa na základe príkazu ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky číslo 54/2013, ktorý nadobudol účinnosť dňa 10. októbra 2013, a to prostredníctvom príslušného odboru, ktorým je odbor mládeže. Implementačným orgánom programov je IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Programy vychádzajú zo Zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení Zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore práce s mládežou“).

Programy sú nástrojmi ministerstva na plnenie cieľov aktuálnych a pripravovaných strategických dokumentov Vlády Slovenskej republiky pre oblasť politiky voči mládeži, ktoré zdôrazňujú potrebu väčšej investície do tých oblastí života mladých ľudí, ktoré sa ich týkajú.

V nadväznosti na politický rámec spolupráce v oblasti mládeže v Európskej únii programy podporujú ciele dokumentu „Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže“, ktorý Európska komisia prijala dňa 27. 4. 2009³.

¹ Tento sprievodca sa zverejňuje spolu s výzvou na predkladanie žiadostí a registráciu oprávnených žiadateľov v rámci programu PODPORA mládežníckych organizácií, ako jej neoddeliteľná príloha. Číslo výzvy PODPORA/R/2018.

² Štatistický úrad SR, 2012

³ Oznámenie komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže. Obnovená otvorená metóda koordinácie s cieľom riešiť výzvy a príležitosti týkajúce sa mládeže. Európska komisia, 2009, ďalej len „Stratégia EÚ pre mládež: Investovanie a posilnenie postavenia mládeže“. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0200:FIN:SK:PDF>

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY

Práca s mládežou je dôležitý nástroj na výchovu mladej generácie

Práca s mládežou je cieľavedomá činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nadchádzaniu životného smerovania a sebazpoznania jednotlivca aj skupiny. Realizujú ju pracovníci odborne pripravovaní na túto činnosť.

Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou je cenný doplnok pôsobenia školy a rodiny

Neformálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré prebieha mimo formálne vzdelávacie osnovy. Uskutočňuje sa na dobrovoľnom základe, má participatívny prístup zameraný na učiaceho sa a je úzko prepojené s jeho potrebami, cieľmi a záujmami. Neformálne vzdelávanie je cielené, štruktúrované a vedené tak, aby rozvíjalo osobnostné, sociálne a profesionálne zručnosti.

Mladí ľudia potrebujú silnejšie postavenie v spoločnosti

Aktivity a činnosti podporené v rámci programov majú uľahčovať mladým ľuďom ich začlenenie sa do spoločnosti, podporovať ich aktívne občianstvo a prispievať k ich zamestnateľnosti. Cieľom je podporovať mladých ľudí, aby boli aktívnymi občanmi, a to prostredníctvom zvýšenia ich účasti na občianskom živote a na činnostiach v komunite, zvýšenia ich participácie v systéme zastupiteľskej demokracie a podporovaním rôznych foriem vzdelávania, ktoré sa zaoberá problematikou participácie.

Tolerancia a vzájomný rešpekt je základom spolunažívania

Programy rešpektujú právo každého mladého človeka na starostlivosť zo strany štátu a na rovnaké zaobchádzanie. Sú založené na dodržiavaní a ochrane ľudských práv, vytváraní multikultúrnej spoločnosti a boji proti diskriminácii. Podporujú také aktivity a činnosti, ktoré rešpektujú kultúrnu rozmanitosť, rozvíjajú interkultúrne učenie prostredníctvom spoločných aktivít mladých ľudí z rôzneho kultúrneho, etnického alebo náboženského prostredia.

VŠEOBECNÉ CIELE PROGRAMOV

Programy sú nástrojmi na zvyšovanie kompetencií (vedomosti, zručnosti a postoje) mladých ľudí v oblasti ich prípravy na ďalší život a na posilnenie ich postavenia v spoločnosti.

Všeobecné ciele programov sú:

- a) zvýšiť kompetencie mladých ľudí pri príprave na ich spoločenský a pracovný život,
- b) posilniť postavenie mladých ľudí v spoločnosti,
- c) prispievať k napĺňaniu cieľov aktuálnej národnej stratégie pre mládež,⁴
- d) prispievať k napĺňaniu stratégie EURÓPA 2020⁵ podporou mladej generácie ako základu modernej, vedomostnej a na znalostiach založenej spoločnosti,
- e) prispievať k napĺňaniu Stratégie EÚ pre mládež⁶, a to najmä v tematických oblastiach vzdelávanie, zamestnanosť, sociálne začlenenie, participácia a dobrovoľníctvo,
- f) prispievať k napĺňaniu Odporúčania Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých⁷, a to najmä v oblasti ďalšieho vzdelávania,
- g) prispievať k napĺňaniu cieľov dokumentu „Budúcnosť mládežníckej politiky Rady Európy: AGENDA 2020“⁸, a to najmä prostredníctvom rozvoja mládežníckej politiky, práce s mládežou a výskumu v oblasti mládeže.

ŠPECIFICKÉ CIELE PROGRAMOV

Špecifické ciele programov sú:

- a) rozvíjať kvalitu v práci s mládežou prostredníctvom podpory národných a nadregionálnych občianskych združení detí a mládeže (ďalej len „mládežnícke organizácie“), ktoré pracujú na členskom princípe a systematicky a pravidelne pracujú s mládežou,
- b) naplňať priority aktuálnej národnej stratégie pre mládež prostredníctvom projektovej činnosti,
- c) rozvíjať zastupiteľskú demokraciu a reprezentáciu mládeže na úrovni regiónov a na celoštátnej úrovni,
- d) rozvíjať činnosť servisných a klientsky orientovaných organizácií v oblasti práce s mládežou na nadregionálnej a celoštátnej úrovni,
- e) zabezpečovať tvorbu a rozvíjať mládežnícke politiky a prácu s mládežou na miestnej a regionálnej úrovni,
- f) zabezpečiť potrebné dôkazy (dokumenty, údaje a názory), ktoré budú slúžiť ako podklady pre tvorbu modernej mládežníckej politiky a zdôvodnenie jej realizácie.

⁴ Aktuálna národná stratégia je dokument Stratégia SR pre mládež je na roky 2014 - 2020

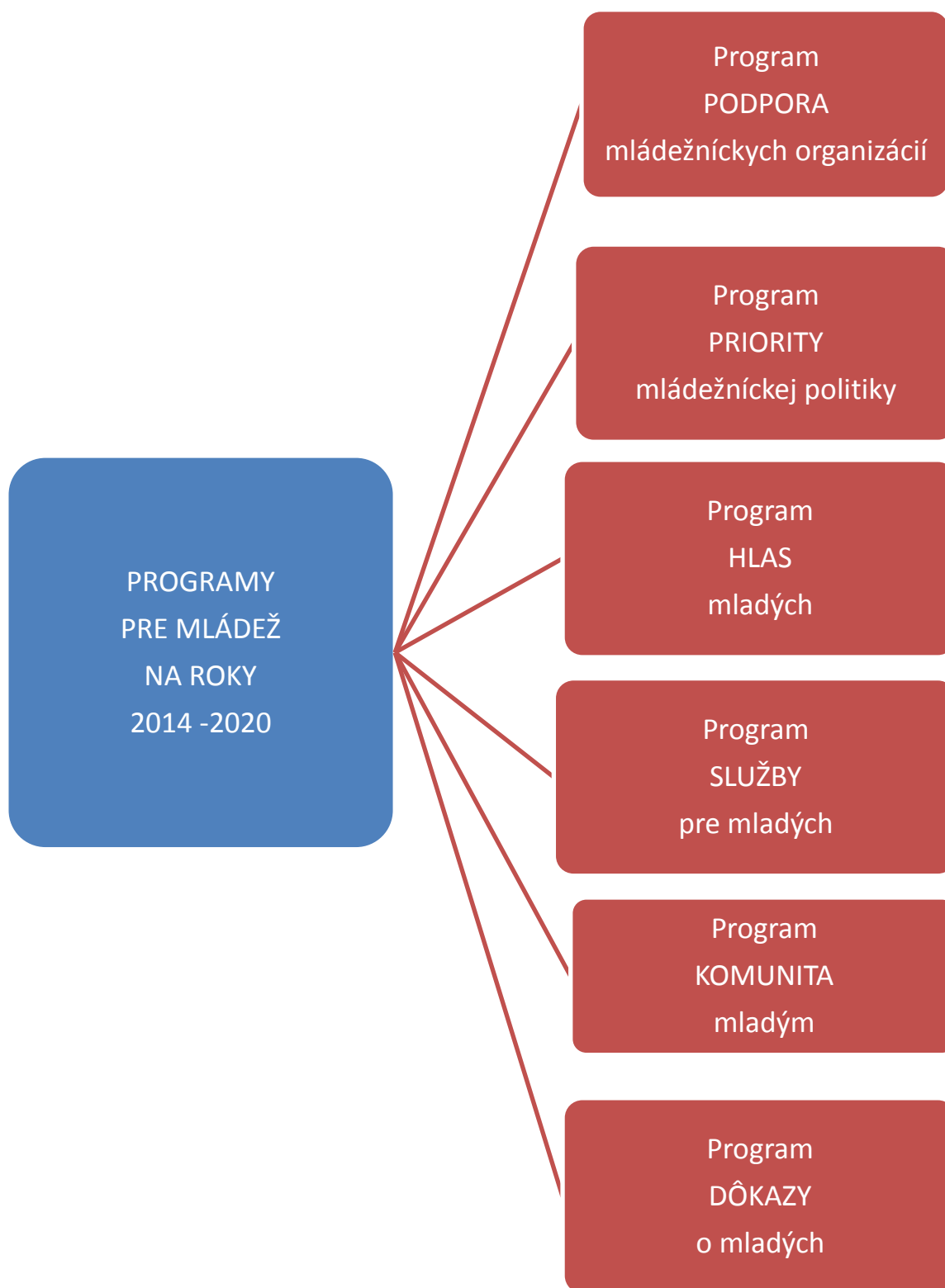
⁵ EURÓPA 2020 Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu

⁶ Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže na roky 2010 – 2018

⁷ Úradný vestník Európskej únie C 120/1 zo dňa 26.4.2013

⁸ Deklarácia 8. Konferencie ministrov Rady Európy zodpovedných za mládež, Kyjev, Ukrajina, Október 2008

ŠTRUKTÚRA PROGRAMOV

SLOVNÍK POJMOV

Akademické vedomosti a zručnosti – vedomosti a zručnosti získané vo formálnom vzdelávaní.

Aktivita – cieľavedomá organizovaná činnosť.

Deti a mladí ľudia – podľa §2 písm. a) zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou je mládežník osoba, ktorá dovŕšila vek najviac 30 rokov.

Deti a mladí ľudia s menej príležitosťami – sú deti a mladí ľudia, ktorí z rôznych dôvodov nemajú na svoj osobnostný rozvoj rovnaké podmienky ako väčšina detí a mládeže v spoločnosti. Nedostatok príležitostí môže byť spôsobený vzdelanostným, sociálnym, kultúrnym, zdravotným, ekonomickým alebo geografickým znevýhodnením alebo inou formou diskriminácie.

- Vzdelanostné prekážky: mladí ľudia s problémami učenia, neukončenou povinnou školskou dochádzkou a bez kvalifikácie.
- Sociálne a kultúrne prekážky: mladí ľudia čeliaci diskriminácii pre príslušnosť k pohlaviu, etniku, náboženstvu, pre sexuálnu orientáciu, postihnutie atď.; siroty; mladí ľudia v zložitých situáciách (bývalí mladí delikventi, bývalí mladí narkomani a alkoholici); mladí imigranti, utečenci alebo ich potomkovia; mladí ľudia patriaci k etnickej menšine; mladí ľudia s problémami začleniť sa pre jazykovú alebo kultúrnu bariéru.
- Zdravotné prekážky: mladí ľudia s mentálnym, telesným, sensorickým alebo iným postihnutím; mladí ľudia s chronickými zdravotnými problémami.
- Ekonomické prekážky: mladí ľudia s nízkym životným štandardom, nízkym príjmom, závislí na sociálnej podpore štátu; dlhodobo nezamestnaní alebo chudobní; mladí ľudia bez domova, zadĺžení alebo s finančnými problémami.
- Geografické prekážky: mladí ľudia z odľahlých alebo vidieckych oblastí; mladí ľudia žijúci v okrajových regiónoch; mladí ľudia z problémových mestských častí; mladí ľudia z oblastí s nedostatočnou infraštruktúrou (obmedzená verejná doprava, slabá vybavenosť).

Dobrovoľník – osoba, ktorá vykonáva slobodne zvolenú činnosť v prospech iných bez nároku na finančnú odmenu.

Dobrovoľníctvo v práci s mládežou je slobodne zvolená činnosť mladých ľudí v prospech iných bez nároku na finančnú odmenu, ktorá pozitívnym spôsobom formuje osobnosť človeka vykonávajúceho túto službu a pomáha ľuďom alebo skupinám, na ktorých je zameraná.

Ďalší dobrovoľník – dobrovoľník, ktorý nie je vedúci základného kolektívu (ďalej len „ZK“).

Dopad – je reálna zmena, ktorá sa s odstupom času udeje v komunite alebo na danom mieste na základe projektu alebo vzdelávania. Dopad môže byť cielený na rôzne úrovne (individuálnu, miestnu, organizačnú skupinu odborníkov alebo účastníkov a pod.). Na dopad sa môžeme pozeráť po každej medzifáze, vyhodnotiť, čo sa zmenilo a porovnať s východiskovou situáciou. Dopad nie je výstup.

Interkultúrne učenie – rozvíja kompetencie, ktoré umožňujú mladým ľuďom vnímať a rozumieť rozmanitosti iných kultúr, objavovať a rešpektovať iné pohľady na svet pri hlbšom uvedomovaní si svojej vlastnej kultúrnej identity.

Kompetencie – súbor vedomostí, zručností a postojov

Kompetencie môžu byť usporiadané podľa niektorej z taxonómií, napríklad podľa Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (2006/962/ES), Bloomovej taxonómie alebo inej klasifikácie.

Kompetenčný profil – obsahuje popis vedomostí, zručností, postojov, ako aj ich úrovni.

Meranie dopadu – systematické kvantitatívne alebo kvalitatívne zisťovanie dopadu.

Mládežnícka politika – je taká politika štátu, vyššieho územného celku, mesta alebo obce, ktorá sa zameriava na mládež a prijíma opatrenia, týkajúce sa rôznych oblastí života mládeže.

Osvedčenie spôsobilosti vedúcich základných kolektívov – príklad: jedným zo spôsobov preukázania naplnenia tohto indikátora môže byť aj hodnotenie Štandardov kvality manažmentu dobrovoľníkov a dobrovoľníčok Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií.

Participácia – je aktívne zapojenie mladých ľudí a organizácií pôsobiacich v oblasti práce s mládežou do dialógu, ovplyvňovania a spolurozhodovania o veciach, ktoré sa týkajú života mladých ľudí na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Reprezentácia mládeže – je zastupovanie mládeže s cieľom hájiť záujmy mladých ľudí a presadzovať opatrenia, ktoré pozitívne ovplyvnia ich život, či už prostredníctvom organizácií pracujúcich s mládežou alebo ako aktívny jednotlivec.

Servisné organizácie fungujúce na klientskom princípe – sú také organizácie, ktoré nepracujú s dobrovoľníkmi a so svojimi klientmi na báze členstva v organizácii, ale ponúkajú im rôzne služby ako vzdelávanie, poradenstvo, informácie a pod.

Supervízia vedúcich základného kolektívu – systém osobnej podpory, predovšetkým nových vedúcich ZK. Vedúcemu ZK, ktorý zastáva novú pozíciu, pomáha, vedie a posilňuje skúsený vedúci ZK, aby vedúci ZK zvládol svoju úlohu.

Vedúci základného kolektívu – mladý, mládežnícky vedúci alebo pracovník s mládežou, ktorý sa aktívne podieľa na vedení základného kolektívu organizácie.

Výchovno-vzdelávacia kampaň – súbor krátkodobých aktivít, zameraný na prevenciu voči patosociálnym javom, negatívnym životným štýlom a pod. alebo zameraný na mobilizáciu mládeže k participácii na určitej veci alebo zvyšovanie povedomia (napr. zvyšovanie povedomia o fair trade, senzibilizácia voči utečencom...).

Výstup - hmatateľný produkt, ktorý bol vyrobený v danom projekte a ktorý možno kvantifikovať; výstupmi môžu byť dostupné produkty, ako sú správy, štúdie, materiály, audiovizuálne diela, publikácie, podujatia, stretnutia alebo webové stránky.

Výsledok - nehmatateľná pridaná hodnota dosiahnutá prostredníctvom splnenia cieľov projektu. Takáto pridaná hodnota sa spravidla nedá kvantifikovať, či už sa týka konkrétnych podujatí a akcií, ako je odborná príprava, platformy, obsah alebo metodika vzdelávania, alebo abstraktnejších výsledkov, akými sú: 1. zvýšenie povedomia, 2. zlepšenie zručností alebo schopností, 3. vedomosti a 4. skúsenosti, ktoré získali účastníci, partneri a iní zainteresovaní aktéri zapojení do projektu.

Významná inovácia výchovno-vzdelávacieho programu – významná zmena pre organizáciu, ktorá vedie napr. ku aktualizácii, zvýšeniu kvality alebo inému zlepšeniu výchovno-vzdelávacieho programu. Tieto zmeny sú individuálne pre jednotlivé organizácie.

Vzdelávacie podujatie – organizovaná vzdelávacia činnosť pozostávajúca z viacerých aktivít. Stretnutie ZK nie je vzdelávacie podujatie.

Zastupiteľská demokracia je druh demokracie, kde si občania volia svojich zástupcov, ktorí potom v ich mene a záujme rozhodujú. Na Slovensku sa využíva na národnej, regionálnej i miestnej úrovni riadenia a spravovania štátu.

Základný kolektív (ZK) – najmenšia organizačná jednotka (klub, spoločenstvo, krúžok a pod.) občianskeho združenia, v ktorom sa vykonáva pravidelná a systematická činnosť s deťmi a mládežou. Činnosť v základnom kolektíve je vykonávaná opakovane v určitom časovom období. Na pravidelnej činnosti základného kolektívu sa zúčastňuje najmenej 10 členov vo veku do 30 rokov vrátane.

Zisťovanie dopadu – retrospektívne a cielené zisťovanie očakávaného dopadu v pravidelných intervaloch (pol roka, rok alebo na konci projektu).

Zručnosti 21. storočia – súbor poznatkov a zručností dôležitých pre úspech v dnešnom svete ako napríklad schopnosť kriticky myslieť, prevziať iniciatívu, riešiť problémy a spolupracovať, podnikateľské zručnosti, odolnosť.

PROGRAM PODPORA MLÁDEŽNÍCKÝCH ORGANIZÁCIÍ

CIELE PROGRAMU

Program PODPORA mládežníckých organizácií je zameraný na:

- a) zvyšovanie kvality práce s mládežou prostredníctvom podpory rozvoja činnosti mládežníckych organizácií, ktoré pracujú na členskom princípe a vykonávajú pravidelnú a systematickú prácu s mládežou,
- b) posilnenie strategického rozvoja mládežníckych organizácií ako dôležitého aktéra systému práce s mládežou a mládežníckej politiky,
- c) vytváranie príležitostí pre aktívne zapojenie mládežníckych organizácií do napĺňania cieľov aktuálnej národnej stratégie pre mládež,
- d) vytvorenie podmienok na cieľavedomý a systematický rozvoj kľúčových kompetencií mladých ľudí v prostredí mimo školy a rodiny prostredníctvom špecifických činností mládežníckych organizácií,
- e) rozvoj kompetencií mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou,
- f) vytváranie príležitostí pre dobrovoľnícke aktivity (najmä aktivity mladých vedúcich a mládežníckych vedúcich).

OPRÁVNENÍ ŽIADATELIA

Oprávnenými žiadateľmi o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu sú občianske združenia v zmysle §15 ods. 2, písm. c) zákona 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou, ktoré:

- a) svoju činnosť vyvíjajú minimálne na území troch samosprávnych krajov;
- b) majú viac ako 300 registrovaných členov;
- c) vznikli v zmysle zákona o združovaní občanov č. 83/1990 Zb.;
- d) svoju činnosť vykonávajú systematicky viac ako rok a preukážu ju formou správy o činnosti za predchádzajúce obdobie schválenej najvyšším orgánom občianskeho združenia, resp. orgánom, ktorý je v základných dokumentoch poverený výkonom niektorých právomocí medzi dvoma zasadnutiami najvyššieho orgánu;
- e) majú jasne zadefinovanú mládež ako hlavnú cieľovú skupinu, ktorej sa venujú;
- f) majú jednoznačne identifikovateľných členov (fyzické osoby) mládež vo veku do 30 rokov, pričom mládež tvorí aspoň 75 % z celkového počtu členov organizácie;
- g) preukážu demokratické fungovanie, formou dokumentácie existencie rozhodovacích a kontrolných štruktúr;
- h) majú transparentný systém využívania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu,
- i) nepôsobia v kultúre, telovýchove a športe a nevykonávajú činnosť iba podľa osobitného predpisu⁹.

OPRÁVNENÉ AKTIVITY

- a) pravidelne sa opakujúce aktivity pre mládež;
- b) pobytové podujatia pre mládež (t.j. viacdňové podujatia);
- c) jednorazové podujatia pre mládež;
- d) dobrovoľnícke aktivity mládeže;
- e) vzdelávacie aktivity pre členov oprávneného žiadateľa;

⁹ Zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

- f) vzdelávacie aktivity pre pracovníkov s mládežou, mládežníckych vedúcich a mladých vedúcich;
- g) informačné kampane a iné podujatia zamerané na zvýšenie informovanosti verejnosti o aktivitách, prioritách alebo záujmoch oprávneného žiadateľa;
- h) publikačná činnosť;
- i) organizačné, administratívne a iné činnosti súvisiace s vyššie uvedenými činnosťami;
- j) iné aktivity, ktoré priamo súvisia s cieľmi programu.

OPRÁVNENÉ CIEĽOVÉ SKUPINY

Cieľovou skupinou aktivít je mládež podľa § 2 písm. a) a b) zákona o podpore práce s mládežou. Špeciálna pozornosť sa venuje mládeži vo veku 13 až 17 rokov a mládeži, ktorá sa nachádza v inej situácii v porovnaní s väčšinovou populáciou (pozri § 3 zákona o podpore práce s mládežou). Cieľovú skupinu osôb v súlade s § 2 písm. c), d) a e) zákona o podpore práce s mládežou ďalej tvoria mladí vedúci, mládežnícki vedúci a pracovníci s mládežou. Iní dospelí účastníci sú cieľovou skupinou aktivít len v súvislosti s rozvojom spolupráce so zástupcami inštitúcií z iných sektorov. Cieľovou skupinou informačných kampaní a iných informačných aktivít oprávnených žiadateľov je aj široká verejnosť.

ŠTANDARDY PROGRAMU

Oprávnený žiadateľ predkladá svoju žiadosť o registrovanie sa pre možnosť získať dotáciu zo štátneho rozpočtu prostredníctvom ministerstva, pričom sám určí, či požiadava o registráciu pri splnení len základného štandardu programu, alebo sa rozhodne úplne alebo len čiastočne naplniť vyšší štandard programu. Neoddeliteľnou súčasťou žiadosti je prihlásenie sa žiadateľa k „**Základným hodnotám programu PODPORA**“. Splnenie všetkých kritérií základného štandardu je podmienkou úspešnej registrácie. Napĺňanie vyššieho štandardu a Stratégie SR pre mládež na roky 2014 – 2020 je pre žiadateľa príležitosťou zvyšovať kvalitu svojej činnosti.

Základný štandard

Základné hodnoty programu PODPORA

Organizácia pôsobí v súlade s a hlási sa k nasledujúcim hodnotám:

- a) Práca s mládežou v organizácii prebieha v duchu demokracie, otvorenosti a prijatia.
- b) Práca s deťmi a mládežou prebieha v bezpečnom a zdravie neohrozujúcom prostredí.
- c) Organizácia vedie svojich členov k tolerancii (napr. rasovej, etnickej, náboženskej, a pod.).
- d) Organizácia odmieta odkaz komunizmu a fašistického režimu.
- e) Organizácia odmieta násilie, neznášanlivosť a extrémizmus.
- f) Organizácia nepoužíva telesné tresty a šikanu.

Riadenie organizácie:

1. Organizačné procesy:

- a) Organizácia má systém evidencie členov.
- b) Organizácia má jasne zadanú organizačnú štruktúru s popisom zodpovedností a právomocí.
- c) Organizácia má jasne zadaný spôsob demokratického obsadzovania vedúcich pozícií.
- d) Organizácia má transparentné pravidlá využívania finančných prostriedkov z dotácie MŠVVaŠ SR.
- e) Organizácia zapája dobrovoľníkov ako vedúcich ZK a vedie mladých ľudí k dobrovoľníctvu.
- f) Organizácia vydáva výročnú správu, resp. správu o činnosti za uplynulý rok alebo obdobie. Jej súčasťou je aj súhrnná finančná správa.

2. Stratégia organizácie:

- a) Mladí ľudia sú hlavnou cieľovou skupinou organizácie.
- b) Práca s mládežou je hlavnou činnosťou organizácie.
- c) Organizácia má aspoň 300 členov.
- d) Organizácia má ZK v aspoň 3 krajoch. V každom z nich má viac ako 2 ZK.
- e) Minimálne 75 % členov organizácie má do 30 rokov.
- f) Organizácia má strategický plán na obdobie 3-5 rokov.

3. Komunikácia organizácie:

- a) Organizácia v každom mesiaci zverejňuje na internete aktuálne informácie o svojich aktivitách.
- b) Informácie o financovaní a hospodárení organizácie sú zrozumiteľné a dostupné na internetovej stránke organizácie.

Metodika činnosti organizácie:

1. Relevantnosť činnosti organizácie:

- a) Organizácia realizuje občianske vzdelávanie, hodnotové vzdelávanie a/alebo rozvíja zručnosti pre 21. storočie.

b) Organizácia pôsobí v súlade so Základnými hodnotami programu PODPORA.

2. Metodické podklady pre činnosť:

- a) Organizácia má výchovno-vzdelávací program pre členov, ktorý obsahuje jasne formulované ciele, popisuje metódy práce a použité prístupy a uvádza aktivity, pričom sa uplatňuje pravidelne a systematicky, rešpektujúc princípy neformálneho vzdelávania v práci s mládežou.
- b) Program organizácia realizuje pravidelnou činnosťou ZK.

3. Vzdelávanie vedúcich

- a) Organizácia má zadaný systém prípravy vedúcich ZK.

Súčasťou informácií požadovaných v základnom štandarde sú aj kontakty na odborníkov, ktorí sú členmi organizácie, resp. s nimi organizácia spolupracuje, a to na tieto témy: (1) práca s mládežou, (2) neformálne vzdelávanie v práci s mládežou, (3) dobrovoľníctvo, (4) participácia, (5) sociálne začleňovanie, (6) zamestnateľnosť, (7) tvorivosť a podnikavosť, (8) zdravie a zdravý životný štýl, (9) mládež a svet. Témy (1) až (4) sa zabezpečujú povinne, ostatné sú voliteľné. Jedna osoba môže byť uvedená ako odborník pre viac tém. Ministerstvo a implementačný orgán budú týchto odborníkov kontaktovať napríklad za účelom konzultácií rôznych strategických dokumentov, pripravovaných projektov, účasti na odborných konferenciách a podobne.

Vyšší štandard

Riadenie organizácie

1. Riadiace procesy:

- a) Vedenie organizácie medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu pravidelne informuje vedúcich ZK a dobrovoľníkov o dianí v organizácii (1 bod).
- b) Organizácia má zadaný riadiaci alebo kontrolný orgán, ktorý aktívne vykonáva svoju činnosť a nie je v konflikte záujmov (1 bod)¹⁰.
- c) Organizácia má komunikačný kanál, ktorým mladí ľudia môžu vedeniu organizácie nahlásiť sťažnosti a konfliktné situácie (1 bod).
- d) Podujatia organizácie majú stanovené pravidlá s ohľadom na vek účastníkov. Sú účastníkom vysvetlené a kladie sa dôraz na ich dodržiavanie (1 bod).
- e) Organizácia uskutočnila externý účtovný audit aspoň raz za posledné 3 roky (1 bod).

2. Finančná udržateľnosť:

- a) Organizácia vyberá členský poplatok vo výške minimálne 1 € ročne (1 bod)¹¹.

¹⁰ Vysvetlenie: Členovia orgánu nedostávajú mzdu od organizácie ani nie sú osoby blízke členom vedenia organizácie

¹¹ Vysvetlenie - Môže mať zadané oslobodenie od úhrady členského poplatku v prípade vážnej hmotnej núdze.

- b) Dotácie štátnej správy¹² predstavujú:
- menej než 30 % rozpočtu na prácu s mládežou (4 body),
 - menej než 40 % rozpočtu na prácu s mládežou (3 body),
 - menej než 50 % rozpočtu na prácu s mládežou (2 body),
 - menej než 60 % rozpočtu na prácu s mládežou (1 bod).

3. Stratégia organizácie:

- a) Strategický plán opisuje východiskovú situáciu na základe kvalitnej analýzy organizácie (1 bod).
- b) Strategické ciele organizácie sú realistické a merateľné (1 bod).
- c) Popisované kľúčové aktivity jasne smerujú k napĺňaniu cieľov (1 bod).
- d) Strategický plán je prehľadný a zrozumiteľný (1 bod).
- e) Vedúci ZK a dobrovoľníci sa aktívne podieľali na tvorbe strategického plánu (1 bod).

4. Komunikácia organizácie:

- a) Internetová stránka organizácie je prehľadná, poskytuje úplné a aktuálne informácie (1 bod).
- b) Výročná správa je úplná, prehľadná a kvalitne spracovaná (1 bod).
- c) Organizácia komunikuje s členmi a verejnosťou prostredníctvom vlastných publikácií alebo médií (1 bod).
- d) Organizácia publikuje odborné príspevky o práci s mládežou alebo súvisiacich témach (1 bod).
- e) Organizácia má zadefinovanú komunikačnú stratégiu (1 bod).

5. Spolupráca:

- a) Organizácia alebo jej nižšie zložky spolupracujú s miestnou alebo regionálnou samosprávou (2 body).
- b) Organizácia alebo jej nižšie zložky aktívne spolupracujú so školami pri prepájaní formálneho a neformálneho vzdelávania (2 body).
- c) Organizácia je členom medzinárodnej platformy (1 bod).
- d) Organizácia je aktívnym členom medzinárodnej platformy (1 bod)¹³.
- e) Za posledné 3 roky sa organizácia zúčastnila na medzinárodnom projekte (1 bod).
- f) Za posledné 3 roky organizácia viedla medzinárodný projekt (2 body).
- g) Organizácia má spôsob, ktorým zapája do svojich aktivít neformálneho vzdelávania mladých ľudí, ktorí nie sú jej členmi (1 bod).

Metodika činnosti organizácie

1. Relevantnosť metodiky:

- a) Organizácie zbiera informácie o životných podmienkach svojich členov (1 bod).
- b) Organizácia zisťuje a vyhodnocuje potreby svojich členov za posledné 3 roky (1 bod).

¹² Vysvetlenie - Počítajú sa aj relevantné náklady na chod kancelárie.

¹³ Vysvetlenie - 1 bod za poplatok, 1 bod za účasť; účasťou sa myslí aktívne členstvo

- c) Organizácia prispôsobuje výchovno-vzdelávací program zisteným potrebám svojich členov (1 bod).
- d) Ciele výchovno-vzdelávacieho programu sú v súlade s aktuálnymi životnými trendmi mladých ľudí (1 bod).
- e) Výchovno-vzdelávací program organizácie podporuje uvedenie si účastníkov, čo sa učia a ako to využijú v budúcnosti (1 bod).

2. Metodické podklady:

- a) Organizácia tvorí výchovno-vzdelávací program s relevantnými odborníkmi (1 bod).
- b) Organizácia poskytuje vedúcim ZK metodické podklady pre celoročnú činnosť (2 body).
- c) Organizácia za posledné 3 roky významne inovovala svoj výchovno-vzdelávací program (2 body).

3. Prepracovanosť metodiky

- a) Výchovno-vzdelávací program uvádza, konkrétne kompetencie a do akej hĺbky ich rozvíja (1 bod).
- b) Výchovno-vzdelávací program organizácie definuje časovú dotáciu aktivít (1 bod).
- c) Výchovno-vzdelávací program organizácie obsahuje alternatívne aktivity alebo iné možné prispôsobenia programu (1 bod).
- d) Výchovno-vzdelávací program organizácie obsahuje plánované výstupy a spôsob ich vyhodnotenia (1 bod).
- e) Mladí ľudia sú zahrnutí do rozhodovania o programe a aktivitách (1 bod).

4. Vzdelávacie podujatia pre členov:

- a) Organizácia robí počas školského roka pravidelné vzdelávacie podujatia pre členov viacerých ZK na regionálnej úrovni (1 bod).
- b) Organizácia robí počas školského roka pravidelné vzdelávacie podujatia pre členov viacerých ZK na národnej úrovni (1 bod).
- c) Organizácia robí počas roka vlastnú výchovno-vzdelávaciu kampaň pre členov (1 bod).
- d) Organizácia robí letné vzdelávacie podujatia (1 bod).
- e) Letných vzdelávacích podujatí organizácie sa zúčastňuje aspoň 20 % členov (1 bod)¹⁴.

5. Vzdelávanie vedúcich:

- a) Organizácia poskytuje vedúcim ZK a dobrovoľníkom kvalitné vstupné vzdelávanie (2 body).
- b) Organizácia poskytuje vedúcim ZK a dobrovoľníkov kvalitné kontinuálne vzdelávanie (2 body).
- c) Organizácia vzdeláva alebo zabezpečuje vzdelávanie školiteľov vedúcich ZK a dobrovoľníkov (1 bod).

¹⁴ Vysvetlenie - 0,5 bodu za 10 %

6. Supervízia vedúcich

- a) Organizácia má zadaný systém supervízie vedúcich ZK a dobrovoľníkov (1 bod).
- b) Organizácia vzdeláva alebo zabezpečuje vzdelávanie supervízorov (1 bod).
- c) Organizácia realizuje supervíziu vedúcich ZK s primeraným personálnym zabezpečením (3 body).

7. Medzinárodná spolupráca:

- a) Organizácia využíva medzinárodné príležitosti pre vzdelávanie svojich členov (2 body).
- b) Organizácia využíva medzinárodné príležitosti pre vzdelávanie svojich vedúcich (1 bod).
- c) Metodika, ktorú vytvorila organizácia, je medzinárodne vyhľadávaná (3 body).

8. Uznávanie výsledkov:

- a) Organizácia má vypracovaný kompetenčný profil vedúcich ZK (obsahuje popis a úrovne kompetencií) (1 bod).
- b) Organizácia má vypracovaný kompetenčný profil dobrovoľníkov (obsahuje popis a úrovne kompetencií) (1 bod).
- c) Organizácia má systém pre osvedčenie spôsobilosti vedúcich ZK (1 bod).
- d) Organizácia vzdeláva vedúcich ZK v akreditovanom programe (1 bod).
- e) Organizácia má akreditované programy pre vzdelávanie ďalších dobrovoľníkov kľúčových pre chod organizácie (1 bod).

9. Dopad:

- a) Organizácia interne zisťuje alebo meria dopad svojich aktivít na deti a mladých ľudí, ktorí sú jej členmi, validným a reliabilným nástrojom (2 body)¹⁵.
- b) Organizácia zabezpečuje externé meranie dopadu svojich aktivít na deti a mladých ľudí, ktorí sú jej členmi, prostredníctvom odborníkov v tejto oblasti raz za 3 roky (1 bod).
- c) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad v akademických zručnostiach členov (1 bod).
- d) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad v hodnotách, postojoch alebo medziľudských vzťahoch členov (1 bod).
- e) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad v uplatnení členov na trhu práce (1 bod).
- f) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad v sociálnom začlenení mladých ľudí, ktorí sú jej členmi (1 bod).
- g) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad na miestnej úrovni (1 bod).
- h) Organizácia vie preukázať pozitívny dopad na spoločenskej úrovni (1 bod).

¹⁵ Vysvetlenie - 1 bod keď organizácia interne zisťuje dopady, 2 body keď organizácia interne meria dopady

Inklúzia

1. Členstvo

a) Aspoň 50 % členov organizácie tvoria mladí ľudia s menej príležitosťami (5 bodov)¹⁶.

2. Integrácia:

a) Mladí ľudia s menej príležitosťami sú zapojení do ZK s ostatnými členmi (10 bodov)¹⁷.

3. Nástroje:

a) Organizácia má nástroj finančnej politiky na zapájanie mladých ľudí s menej príležitosťami. Tento nástroj finančnej politiky je transparentný a organizácia ho aktívne využíva (1 bod).

b) Organizácia zámerne a systematicky pracuje s mladými ľuďmi, ktorí sú jej členmi, na zvýšení ich citlivosti voči deťom a mladým ľuďom s menej príležitosťami (1 bod).

c) Organizácia prispôsobuje svoje aktivity, aby boli prístupné mladým ľuďom s menej príležitosťami (1 bod).

d) Organizácia má vypracovanú metodiku na prácu s mladými ľuďmi s menej príležitosťami (1 bod).

e) Vzdelávanie vedúcich ZK a dobrovoľníkov pokrýva prácu s mladými ľuďmi s menej príležitosťami (1 bod).

Napĺňanie Stratégie SR pre mládež na roky 2014 – 2020

Organizácia môže získať ďalších 5 kreditov, ak sa za uplynulé obdobie 3 rokov aktívne venovala napĺňaniu strategických cieľov uvedených v Stratégii SR pre mládež na roky 2014 – 2020 aspoň v troch tematických oblastiach. Po splnení tejto podmienky získa za aktívne napĺňanie každého strategického cieľa po 1 kredite maximálne však 5 kreditov.

Strategické ciele v téme **PARTICIPÁCIA** sú:

a) PARTICIPÁCIA MODERNE

Podporovať inovatívne formy participácie mladých ľudí na živote spoločnosti na vnútroštátnej, regionálnej a komunálnej úrovni.

b) REŠPEKT K MLADÝM

Podporovať rešpektujúci a partnerský prístup k mladým ľuďom v školskom prostredí vo všetkých stupňoch vzdelávacieho systému.

c) PARTICIPÁCIA KVALITNE

Vytvoriť kvalitatívne štandardy mládežníckej participácie na národnej, regionálnej a komunálnej úrovni.

d) SLOVO MLADÝM

¹⁶ Vysvetlenie - 1 b za každých 10 %

¹⁷ Vysvetlenie - 0,5 b za každých 5 % mladých ľudí s menej príležitosťami (vid' Slovník pojmov-
Deti a mladí ľudia s menej príležitosťami)

Zabezpečiť participáciu mladých ľudí prostredníctvom informácií a konzultácií v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú.

e) PARTICIPÁCIA ON-LINE

Podporovať e Demokraciu a zabezpečiť informovanosť mladých ľudí pre nich zrozumiteľným jazykom, s cieľom zapojiť do participácie väčší počet organizovaných a neorganizovaných mladých ľudí.

Strategický cieľ v téme DOBROVOĽNÍCTVO je:

a) MLADÍ V DOBROVOĽNÍCTVE

Zapojiť do dobrovoľníctva čo najviac mladých ľudí z rozličných skupín prostredníctvom vytvárania rôznorodých dobrovoľníckych príležitostí, reagujúcich na aktuálne potreby mladých ľudí a trendy v dobrovoľníctve a zabezpečiť udržateľnosť mladých ľudí v dobrovoľníctve.

Strategický cieľ v téme **VZDELÁVANIE** je:

a) PRIECHODNOSŤ SYSTÉMOV VZDELÁVANIA

Podporovať inkluzívny model priechodnosti sústavy formálnej a neformálnej výchovy a vzdelávania detí a mládeže prostredníctvom nasledovných nástrojov: a) legislatívne zmeny, b) uznávanie výsledkov pedagogických a andragogických kompetencií pre kvalifikácie na výchovu a vzdelávanie detí a mládeže, c) financovania poskytovateľov (akreditovaných podľa zákona) a podnecovanie komplexného inkluzívneho prostredia v celoživotnom vzdelávaní.

Strategické ciele v téme **ZAMESTNANOSŤ** sú:

a) ORIENTÁCIA NA TRHU PRÁCE

Zaviesť systematické kariérne poradenstvo a zvýšiť tak mieru orientácie sa mladých ľudí na trhu práce.

b) VEREJNÉ SLUŽBY ZAMESTNANOSTI

Reflektovať špecifické potreby mladých ľudí s cieľom skvalitniť poskytovanie verejných služieb zamestnanosti.

c) DÔRAZ NA ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Reagovať na aktuálne potreby trhu práce so zameraním na odborné vzdelávanie, ako jedného z hlavných predpokladov úspešného uplatnenia sa mladých ľudí na trhu práce.

d) MOTIVÁCIA ZAMESTNÁVATEĽOV

Podpora zamestnávateľov v tvorbe nových pracovných miest s cieľom zvýšiť počet pracovných miest pre mladých ľudí.

Strategické ciele v téme **TVORIVOSŤ A PODNIKAVOSŤ** sú:

a) INFORMÁCIE O MOŽNOSTIACH

Znižovať informačnú nedostatočnosť o možnostiach programov a projektov zameraných na rozvoj podnikavosti mladých ľudí a identifikovať fungujúce, kvalitné a udržateľné programy a projekty.

b) PODNIKATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ

Podporovať výchovu k podnikavosti a podnikateľské vzdelávanie v súlade s európskou politikou zameranou na podporu zručností pre zamestnateľnosť mladých ľudí.

c) PODNIKANIE PRE BUDÚCNOSŤ

Podporiť podnikateľskú kultúru aj zmenou vnímania podnikateľiek a podnikateľov na základe praktického a pozitívneho informovania o ich úspechoch, prínose pre spoločnosť a možnostiach zakladania nových podnikov.

d) SPOLUPRÁCA S PODNIKATEĽMI

Podporiť a vytvárať mentoringové programy pre mladých ľudí s inovatívnymi podnikateľskými nápismi.

Strategické ciele v téme **MLÁDEŽ A SVET** sú:

a) MOTIVÁCIA PRE GLOBÁLNE TÉMY

Vytvoriť príležitosti pre mládež a rozvíjať jej motiváciu k zapojeniu sa do riešenia globálnych výziev na miestnej a národnej úrovni prostredníctvom mládežníckych aktivít.

b) UZNÁVANIE PRÍNOSU MOBILITY

Podporiť a uznať prínos mobility mládeže a pracovníkov s mládežou a rozvíjať medzinárodnú spoluprácu s cieľom podporovať prenos know-how z iných krajín, zvýšenie kvality práce s mládežou, uvedomovania si prepojenosti medzi miestnym konaním a jeho globálnym dopadom.

Strategické ciele v téme **ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL** sú:

a) VZDELÁVANIE V OBLASTI ZDRAVIA

Zlepšiť zdravie mládeže posilnením výchovy k ochrane a podpore zdravia, ktorá zahŕňa vzdelávanie najmä o prevencii vzniku chorôb, úrazov, násillia, kriminality a zdravom životnom štýle.

b) SPOLUPRÁCA V ZDRAVÍ

Vytvoriť podmienky pre efektívnu spoluprácu všetkých sektorov (horizontálne aj vertikálne) a prostredníctvom celospoločenského prístupu podporovať, ochraňovať a zlepšovať zdravie mládeže.

Strategické ciele v téme **SOCIÁLNE ZAČLENENIE** sú:

a) MAPOVANIE

Kontinuálne skúmať a vyhodnocovať trendy, faktory, podoby a dôsledky sociálneho vylúčenia mládeže a komplexne mapovať potreby mladých ľudí zasiahnutých alebo ohrozených sociálnym vylúčením.

b) PREVENCIA

Zadefinovať obsah a rozsah opatrení, nástrojov a služieb zameraných na odstránenie a predchádzanie vzniku sociálneho vylúčenia mládeže.

c) NOVÉ SLUŽBY

Skvalitniť a vzájomne prepojiť existujúce opatrenia, nástroje a služby a vytvoriť, otestovať a zaviesť nové služby zamerané na odstránenie a predchádzanie vzniku sociálneho vylúčenia mládeže.

Strategické ciele v téme **PRÁCA S MLÁDEŽOU** sú:

a) HODNOTA PRÁCE S MLÁDEŽOU

Dlhodobo podporovať (aj finančne) činnosti smerujúce k uznaniu hodnoty a prínosu práce s mládežou a komunikovať tak prínosy práce s mládežou rôznym cieľovým skupinám.

b) PRÁCA S MLÁDEŽOU PRI RIEŠENÍ VÝZIEV

Podporovať prepojenie práce s mládežou na aktuálne potreby a výzvy, ktorým čelí mládež v Slovenskej republike.

c) SPOLOČENSKÝ DOPAD

Podporovať spoluprácu rôznych inštitúcií a subjektov, ktoré pôsobia v oblasti práce s mládežou s dôrazom na zapojenie samosprávy, za účelom zabezpečenia širšieho spoločenského dopadu práce s mládežou.

POSUDZOVANIE ŽIADOSTÍ

Hodnotiť sa bude splnenie kritérií popísaných v základnom a vyššom štandarde, ako aj v napĺňaní Stratégie SR pre mládež na roky 2014 – 2020 (ďalej „stratégia“).

Žiadateľ je povinný počas výberového a hodnotiaceho procesu prezentovať ciele, činnosti a výsledky organizácie na verejnom stretnutí, ktoré sa uskutoční najneskôr do 10 dní po ukončení prijímania žiadostí v Bratislave.

Každú žiadosť budú hodnotiť aspoň dvaja hodnotitelia, ktorí nezávisle od seba vypracujú písomný posudok pre odporúčanie odbornej komisie. Úspešný žiadateľ musí zásadne splniť všetky kritéria základného štandardu, za čo získa 100 bodov, t. j. 25 kreditov.

Bodové hodnotenie jednotlivých kritérií vyššieho štandardu a napĺňania stratégie je uvedené v zátvorkách za ich popisom. Žiadateľ pri vyššom štandarde môže získať maximálne 100 bodov, t. j. 70 kreditov. Žiadateľ za napĺňanie stratégie môže získať maximálne 5 kreditov. Celkový pomer kreditov základného štandardu, vyššieho štandardu a napĺňania stratégie, je teda 25 : 70 : 5¹⁸.

Odborná komisia následne odporučí ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu SR, aby vydal rozhodnutie o maximálnych sumách dotácií pre jednotlivých žiadateľov pre aktuálny kalendárny rok.

¹⁸ Ak by na tento program bol vyčlenený napríklad 1 mil. EUR, v rámci základného štandardu by sa rozdeľovalo 250 000 €, v rámci vyššieho štandardu 700 000 € a na napĺňanie Stratégie by bolo k dispozícii 50 000 €.

OČAKÁVANÝ DOPAD PROGRAMU

Očakávaný dopad na cieľovú skupinu mládeže

- Vytvorenie podmienok pre cieľavedomý a systematický rozvoj kľúčových kompetencií (s dôrazom na občianske a sociálne kompetencie) mladých ľudí v prostredí mimo školy a rodiny prostredníctvom špecifických činností mládežníckych organizácií.

Očakávaný dopad na cieľovú skupinu pracovníkov s mládežou, mladých a mládežníckych vedúcich

- Rozvoj kompetencií tých, ktorí sa venujú skupinám detí a mládeže v rámci štruktúr oprávnených žiadateľov.¹⁹
- Vytvorenie príležitostí pre dobrovoľnícke aktivity, a to najmä pre mladých vedúcich a mládežníckych vedúcich.

Očakávaný dopad na subjekty v práci s mládežou (občianske združenia, výchovno-vzdelávacie školské zariadenia, centrá mládeže a i.)

- Vytvorenie podmienok pre strategický rozvoj mládežníckych organizácií a rozvoj kvality ich činnosti.

Očakávaný dopad na prácu s mládežou a mládežnícku politiku

- Zvyšovanie kvality práce s mládežou a strategický rozvoj dôležitého aktéra mládežníckej politiky.

SLEDOVANÉ UKAZOVATELE

V súvislosti s napĺňaním cieľov programu a monitorovaním využitia finančných prostriedkov sa budú sledovať ukazovatele uvedené vo formulári žiadosti. Tie sa uvádzajú v rámci časti „Aktuálne a očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov“ a niektorých častí vyššieho štandardu. Údaje musia zodpovedať stavu za predchádzajúci uzatvorený kalendárny rok.

¹⁹ Pozri *Kompetenčný profil pracovníka s mládežou, mládežníckeho vedúceho a mladého vedúceho na https://www.iuventa.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/metodick%C3%A9%20materi%C3%A1ly/particip%C3%A1cia/zs_pracovnik%20s%20mladazou.pdf*